

Espoon ympäristöyhdistys ry
Esbo miljöförening rf

TÄYTÄNTÖÖNPANON KIELTÄMISTÄ
KOSKEVAN VAATIMUKSEN TOINEN
TÄYDENNYS

Helsingin Hallinto-oikeus

Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki
helsinki.hao@oikeus.fi

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Opastinsilta 12 A, 00520 Helsinki
kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi

Espoon ympäristöyhdistys ry - Esbo miljöförening rf täydentää vielä 25.10.2021 toimittamaansa (24.10.2021 päivättyä) valitustaan (Dnro 25331/03.04.04.24/2021), joka koskee Uudenmaan ELY-keskuksen päätöstä UUDELY/10885/2021, seuraavasti:

Uusi vaatimus 1

Espoon ympäristöyhdistys vaatii, että todetaan lainvastaiseksi päätöksessä kuvattu lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen – Uudenmaan ELY-keskuksen joko ohjeistama tai sallima – heikentäminen estämällä tarkoituksellisesti eläinten pääsy kyseiseen kohteeseen, ja edellytetään viranomaista korjaamaan menettelyään ja ohjeistustaan.

Uusi vaatimus 2

Espoon ympäristöyhdistys vaatii, että Uudenmaan ELY-keskuksen päätöksen perusteena olevasta Espoon kaupungin poikkeamispäätöksestä (Liite 1) ilmi käyvä elinkeinonharjoittajan tekemä lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentäminen estämällä tarkoituksellisesti eläinten pääsy kyseiseen kohteeseen, todetaan lainvastaiseksi ja että hallinto-oikeus velvoittaa alueellisia ELY-keskuksia tiedottamaan toimijoille tällaisesta lainvastaisuudesta. Sama vaatimus koskee lepakoiden aktiivista häätämistä kaikissa muodoissaan.

Perustelut

Uusi vaatimus 1: Päätöksestä käy ilmi, että tulkinta satunnaisesta käytöstä on osoittautunut ulosteiden määrän perusteella vääräksi. Päätöksestä ei käy ilmi, millaiseen tai kenen tekemään tutkimukseen tai mihin kriteereihin alkuperäinen päätelmä on perustunut.

Päätöksen perusteella Uudenmaan ELY-keskus on em. väärän tulkinnan pohjalta ohjeistanut estämään lepakoiden pääsyn kohteeseen. Päätöksestä ei käy ilmi, mihin luontodirektiivin tai LSL:n pykälään ilman niissä tarkoitettua poikkeamispäätöstä ohjeistettu ja sallittu toimenpide perustuu.

Valittajan käsitys on, että lepakoiden käyttämää rakennusta on pidettävä levähdyspaikkana sen perusteella, että lepakot sitä käyttävät, riippumatta levähtämisen tyypistä. Lepakot oleilevat rakennuksissa levähtääkseen eri syistä elinkiertoensa eri vaiheissa, eikä levähtämisen satunnaisuus tai oletettu kesto ole luontodirektiivin tuntema peruste poiketa käsitteestä.

Vaikka satunnaisuutta arvotettaisiinkin toisin kuin edellä katsomme, ei päätöksessä kuvattu menettely sen arvioinnista ilman poikkeamispäätöstä antamalla ohje ja lupa heikentää paikkaa takaa suojelua luontodirektiivin edellytysten ja sen tarkoituksen mukaan. Jo pelkästään arvion jälkikäteen virheelliseksi paljastuminen alleviivaa paljon muodollisemman ja arvioitsijan riittävään asiantuntemukseen perustuvan selvityksen tarvetta.

Mielestämme tapaus osoittaa myös selkeän tarpeen yleisohjeelle, jolla määrättäisiin varovaisuusperiaatteen mukaan aina tarkastamaan purettava rakennus pätevän lepakkoasiantuntijan toimesta alueilla, jotka soveltuvat lepakoiden elinympäristöiksi, ts. ympäristöissä, joissa on mahdollisuus ravinnon hankintaan ja sitä kautta lisääntymiskolonioiden esiintymiseen. Valittaja pyytää hallinto-oikeutta edellyttämään ELY-keskuksilta viranomaisvastuulla panemaan toimeen alueillaan tällaisen yhtenäisen vaatimuksen ja käytännön mm. KHO 3414/2018 tulkinnan toteuttamiseksi em. kaltaisissa kohteissa sijaitsevilla purkua edellyttävissä rakentamishankkeissa.

Liitteessä 2, a ja b, on leike Hämeen Sanomien jutusta, joka tuo esille erään alueellisen keskuksen menettelyitä ja myös eroja menettelyissä keskusten välillä. Mielestämme jutussa kuvatut käytännöt ovat luontodirektiivin ja lain vastaisia ja osoittavat edellä esitettyä laillisuusohjauksen tarvetta viranomaisen toiminnassa. Vaikka tarkoitus saattaa olla liitteissä kuvatuksi osin hyvä, ei laista poikkeavaa viranomaistoimintaa tule suosia vakiinnutettavana käytäntönä. Lisäksi esille tuodut tiukasti suojeltujen lajien ihmiselle aiheuttamat haitat asettuvat helposti ylikorostettuun ja suojelua vastaan kääntyvään merkitykseen.

Uusi vaatimus 2: Liitteessä 1 nimetyn, ilmeisesti päätöksessä mainittujen ns. lepakkoselvitysten suorittaneen yrityksen kotisivuilla <https://inconse.fi/lepakoiden-haattaminen/> markkinoidaan lepakkojen häätämistä ja lisääntymis- ja levähdyspaikan heikentämistä estämällä sen käyttö. Markkinoinnin tukena tuodaan esille myös korostetusti lepakkojen haitallisuus ihmisille, mutta tieteellinen tai lainsäädäntöön liittyvä peruste puuttuu. Valittaja katsoo, että lisääntymis- ja levähdyspaikan suoja on voimassa silloinkin, kun laji ei ole paikalla. Paikan heikentäminen tai hävittäminen on kiellettyä aina kun se on tiedossa tai kohdetta sellaiseksi on edes syytä epäillä ja oletus on aina oltava, että lepakot voivat käyttää kerran sopivaksi havaitsemaansa paikkaa uudestaan. Heikentäminen ja

hävittäminen on raskauttavaa, kun se tapahtuu suunnitelmallisesti tai tulonhankkimis-
tarkoituksessa. Sitä koskevat rikoslain säädökset luonnonsuojelurikoksesta.

Valittaja painottaa, että tässä mainittu yritys on vain esille tullut esimerkki kyseiseen asiaan
liittyvänä, ja on todennäköistä, että vastaavaa korjattavaa toimintaa on muillakin yrityksillä.
Kyse voi osittain olla selkeän viranomaisohjeistuksen ja -linjauksen puutteesta. ELY-
keskusten tehtävä on valittajan näkemyksen mukaan nimenomaisesti edistää ja valvoa
suojelusäännösten noudattamista sekä puuttua niiden rikkomiseen. Valittaja katsoo sekä
lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentämisen markkinoinnin että itse toiminnan olevan
harkitusti lain vastaista ja edellyttää viranomaiselta siihen puuttumista. Mikäli näin ei tehdä,
on ilmeinen vaara ammattimaiselle toiminnalle, jossa lepakot häädetään ja jäljet siivotaan
ennakoivasti ennen lupamenettelyn aloittamista.

Lisäksi Espoon ympäristöyhdistys täydentää valitustaan koskien alla olevaa päätöksen
perustelujen kohtaa, joka käsittelee rakennuksen korvaamista lepakkopöntöillä:

*”Lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikan hävittämisestä aiheutuvaa haittaa
voidaan vähentää asettamalla lähistön puihin lepakoille tarkoitettuja pönttöjä, joihin
ne voivat asettua purettavan rakennuksen sijasta. ELY-keskus katsoo, että
mainittujen lepakkolajien levähdyspaikkana käyttämä purkukuntoinen rakennus on
korvattavissa lepakkopöntöillä. Kiinteistö rajoittuu laajaan luonnonsuojelualueeseen
(Pentalan metsäalue, YSA205511), joka tarjoaa lepakoille riittävästi suojaa ja
levähdyspaikkoja ja jota lepakot voivat käyttää ravinnon hakuun.”*

Perustelu lepakkopönttöjen soveltumisesta korvaamaan rakennus *mainituille lepakkolajeille*
on ristiriitainen, sillä aiemmin päätöksessä nimenomaan todetaan, ettei lepakkolajeista ole
tietoa. Lisäksi on lepakoiden pitkään suosimaa rakennusta pidettävä niille edullisena ja
lähtökohtaisesti sen johdosta pönttöjä suotuisampana.

Toisekseen katsomme, ettei suositun lisääntymis- ja levähdyspaikan sijaintia laajan
metsäisen ja lepakoiden ravinnonhankintaan soveltuvan luonnonsuojelualueen yhteydessä
voida mitenkään pitää purkamista puoltavana seikkana. Se tulee päinvastoin nähdä
säilyttämistä puoltavana seikkana, mm. koska runsas ravinnonsaantimahdollisuus
lisääntymiskolonian yhteydessä on sen tärkeimpiä edellytyksiä. Saalistusalueen ja pitkään
tärkeänä olleen lisääntymis- ja levähdyspaikan kokonaisuus osoittaa suotuisalle
suojelutasolle merkittävää elinympäristöä.

Espoossa 15.11.2021

Espoon ympäristöyhdistys ry

Rainer Lahti
varapuheenjohtaja
rainer.lahti@saunalahti.fi

Kristiina Mod
sihteeri
kitimod@gmail.com

LIITTEET:

- Liite 1 49-2021-974 Espoon Kaupunkisuunnittelujohtajan poikkeamispäätös
- Liite 2, a ja b Hämeen sanomat 21.8.2020: Lepakoita häädetään Hämeessä luvatta